

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1441

Vragen van het lid **Dobbe** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *deelname aan de derde vergadering van staten die partij zijn van het Verdrag inzake het verbod op kernwapens (TPNW) van 3 tot 7 maart in New York* (ingezonden 7 februari 2025).

Antwoord van Minister **Veldkamp** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 28 februari 2025).

Vraag 1

Klopt het dat Nederland geen waarnemende afvaardiging stuurt naar de derde vergadering van staten die partij zijn van het Verdrag inzake het verbod op kernwapens (TPNW) in New York komende maand?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de toenemende dreigende retoriek van wereldleiders (waaronder Westerse leiders) over kernwapens juist aanleiding zou moeten zijn om het gesprek over nucleaire ontwapening breder te voeren? Zo ja, wilt u uw aanwezigheid bij de vergadering heroverwegen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Die mening deel ik niet. De toenemende frequentie waarop wereldleiders publiekelijk spreken over kernwapens hangt nauw samen met de verslechterende internationale veiligheidssituatie. Dit onderstreept wat het kabinet betreft het belang van de Nederlandse inzet voor een kernwapenvrije wereld, maar wel binnen onze bondgenootschappelijke verplichtingen en in de context van de noodzaak voor geloofwaardige afschrikking en verdediging van het NAVO-bondgenootschap. Het Non-proliferatieverdrag (NPV) blijft voor Nederland, met zijn drie gelijkwaardige pijlers ontwapening, non-proliferatie en vreedzaam gebruik van kernenergie, de hoeksteen voor deze inzet. Zoals al aan uw Kamer is gemeld in reactie op de motie Van Dijk/ Sjoerdsma, acht het kabinet hernieuwde deelname aan een vergadering van statenpartijen van het TPNW niet zinvol.¹

¹ Zie Kamerstuk 33 783, nr. 51

Vraag 3

Is het uitvoeren van de Nederlandse kernwapentaak binnen de NAVO nog steeds een reden voor het niet aansluiten bij het verdrag, zoals u schrijft in antwoord op de motie Van Dijk/Sjoerdsma (Kamerstuk 33 783, nr. 51)?

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Klopt het dat Nederland niet aan kan sluiten bij het verdrag inzake verbod op kernwapens omdat de Amerikaanse kernwapens in Volkel dan zouden moeten verplaatsen? Zo nee, waarom dan wel?

Antwoord 4

Zoals al eerder aan uw Kamer is gemeld², is het lidmaatschap van dit verdrag niet verenigbaar met ons lidmaatschap als NAVO-bondgenoot. De NAVO is een nucleaire alliantie zolang er kernwapens bestaan. Bovendien heeft Nederland in dit bondgenootschappelijk kader een kernwapentaak. Vanwege veiligheidsredenen en op grond van bondgenootschappelijke afspraken kunnen geen mededelingen worden gedaan over aantallen en locaties van in Europa aanwezige Amerikaanse kernwapens.

Vraag 5

Waarom «schuurt» deelname aan het TPNW volgens u met het Non-proliferatieverdrag, zoals u in eerdergenoemde kamerbrief schrijft?

Antwoord 5

Deze schuring is met name gelegen in de verschillende benadering van het ontwapeningsproces in beide verdragen. Het NPV omvat een proces waarbinnen de vijf onder het verdrag erkende nucleaire staten zich gecommitteerd hebben aan verifieerbare en onomkeerbare ontwapening, maar nucleaire wapens behouden gedurende dit proces. Dit schept de mogelijkheid het strategische evenwicht tussen de kernwapenstaten te behouden en de risico's van eenzijdige of ongebalanceerde ontwapening te ondervangen. Het TPNW streeft naar een onmiddellijke en onomkeerbare verbanning van kernwapens en biedt deze mogelijkheid niet.

Een ander aspect betreft de controle van non-proliferatieverplichtingen door het Internationaal Atoomagentschap (IAEA). Hier legt het TPNW deelnemende landen slechts zeer zwakke verplichtingen op, op basis waarvan het IAEA de afwezigheid van illegale nucleaire programma's niet kan controleren, terwijl landen zich onder het NPV juist hebben gecommitteerd aan het ontwikkelen van striktere inspectiemechanismen.

Vraag 6

Welke inspanning levert het kabinet momenteel wel als het gaat om non-proliferatie en ontwapening? Hoe beoordeelt u de effectiviteit van deze inspanning?

Antwoord 6

Zoals uw Kamer bekend, blijft Nederland zich inzetten voor alomvattende, onomkeerbare en controleerbare nucleaire ontwapening, «Global Zero». Dit is in lijn met het beleid van de NAVO en met artikel VI van het NPV. Nederland speelt zoals u weet een prominente rol binnen het NPV en in hieraan gelieerde initiatieven, zoals het *Non-proliferation and disarmament initiative* (NPDI). Deze rol wordt internationaal breed erkend. Het huidige internationale veiligheidsklimaat bemoeilijkt de inzet op wapenbeheersing en ontwapening aanzienlijk. Desalniettemin blijft het kabinet gecommitteerd aan een wereld zonder kernwapens.

Omdat dit doel echter van veel spelers afhankelijk is en gekoppeld is aan de mondiale veiligheidssituatie, is het per definitie een langdurig en complex proces, met stapsgewijze, incrementele vooruitgang en soms onvermijdelijke achteruitgang. In dit proces maakt het kabinet doorlopend een afweging

² Zie Kamerstuk 33 783, nr. 51

tussen het streven naar een wereld zonder kernwapens en de geopolitieke realiteit van het moment.